

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Sži/27/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013200756
Dátum vydania rozhodnutia:	22.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6013200756.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Centrum ekologických informácií, so sídlom Suché Mýto 19, Bratislava, IČO: 42 268 559, proti žalovanému: Obec Sása, so sídlom Sása 1, Ratková, IČO: 649821, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/136/2013-26 zo dňa 28. januára 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/136/2013-26 zo dňa 28. januára 2014 o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Banskej Bystrici podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) konanie o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia zastavil z dôvodu, že konaniu a rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka.

Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd zistil, že žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti fiktívneho prvostupňového rozhodnutia žalovaného, ktoré malo byť žalobcovi doručené dňa 09.03.2013, ako aj druhostupňového fiktívneho rozhodnutia, ktoré malo byť žalobcovi doručené dňa 07.04.2013. Žalobca požiadal žalovaného ako povinnú osobu podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“) e-mailom zaslaným dňa 22.02.2013 o sprístupnenie viacerých informácií, ktoré má žalovaný k dispozícii.

Krajský súd konštatoval, že žiadosť žalobcu obsahovala zaručený elektronický podpis, pričom žalovaný nemá zriadenú elektronickú podateľňu, a preto nemal možnosť technicky komunikovať so žalobcom, keď žalovaný nemal možnosť prílohu doručovanú mu do počítača otvoriť a poznať jej obsah, poukazom na to, že Národný bezpečnostný úrad vedie zoznam elektronických adries umiestnenia elektronických podateľní orgánov verejnej moci, ktorý zverejňuje na svojom webovom sídle (§ 10 ods. 2 písm. p/ zákona č. 215/2002 Z. z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalej len „zákon č. 215/2002 Z. z.“) a žalovaný podľa tohto zoznamu nemá zriadenú elektronickú podateľňu. Ďalej krajský súd uviedol, že doručovanie elektronických podaní na

neexistujúcu elektronickú adresu, ktorá je odlišná od bežne používanej v internetovom styku nemá právne účinky doručenia a takéto doručenie nemohlo vyvolať začatie konania podľa zákona č. 211/2000 Z. z. Žalobca síce podanie zaslal elektronicky, ale technicky nevykonateľným spôsobom. Doručenie len tela e-mailu nemožno považovať za doručenie žiadosti. V súlade s § 14 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z. z. žiadosť o poskytnutie informácií je podaná až dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať. Ak žalovaný nemal možnosť poznať obsah žiadosti, nedošlo k podaniu žiadosti zákonným spôsobom, t.j. nemohlo dôjsť ani k začatiu konania o poskytnutie informácií.

Podľa názoru krajského súdu, ak nedošlo k začatiu konania o poskytnutie informácií, nezačala plynúť ani lehota na vybavenie žiadosti, a preto nemôže platiť ani právna domnienka, že existujú fiktívne rozhodnutia podľa § 18 ods. 3 a § 19 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z., t.j. neplatí fikcia, že povinná osoba v správnom konaní vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu a tým, že nenastala fikcia vydania rozhodnutia, neexistuje rozhodnutie napadnuté žalobou, a preto nie je ani daný predmet súdneho prieskumu.

Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal právny zástupca žalobcu odvolanie a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/136/2013-26 zo dňa 28.1.2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V dôvodoch odvolania namietal, že napadnuté uznesenie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.) a napadnutým uznesením krajský súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom (§ 205 ods.2, písm. a/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 2, písm. f/ O.s.p.)

Uviedol, že žalobca pripojil k svojej žiadosti viaceré prílohy, z ktorých vyplýva, že svoju žiadosť žalovanému podal. Žalobca, resp. jeho právny zástupca má k dispozícii e-mailovú schránku s konkrétnymi podaniami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom, ktoré odosielať žalovanému na vybavenie. Tieto súbory boli žalovanému doručené. Ak by žalobca dostal priestor na pojednávaní, mohol to preukázať konajúcemu súdu priamo nahliadnutím do danej e-mailovej schránky. Konajúci súd by sa priamo mohol oboznámiť aj so znením podaní zaslaných daných e-mailom žalovanému, ak mal pochybnosť o pravosti ich tlačenej verzie. Prípadne v rámci plnej jurisdikcie (§ 250i ods. 1 O.s.p.) by bolo možné vyhotoviť v rámci znaleckého dokazovania napr. hašovacou funkciou príslušným programovým vybavením tzv. digitálny odtlačok podania (súborov) odosielať žalobcom, ako aj digitálny odtlačok príloh, pripojených k e-mailu so žiadosťou žalobcu. Po vypočítaní oboch týchto odtlačkov by bolo zrejmé, že oba súbory (t.j. tak súbor odoslaný e-mailom žalobcom, ako aj súbory prijaté žalovaným v e-mailovej schránke) majú totožný digitálny odtlačok vyhotovený hašovacou funkciou, čo by bolo vylúčené, ak by išlo o rôzne súbory. Tiež by bolo zrejmé, že tieto súbory sú aj obsahovo zhodné s prílohami pripojenými k žalobe. Záver krajského súdu o neexistencii podanej žiadosti preto považuje žalobca za predčasný.

Odvolateľ vyslovil názor, že svoju žiadosť doručil a podal žalovanému zákonom stanoveným spôsobom. Uviedol, že ustanovenie § 14 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. spočíva v znížení formálnosti podaní podávaných povinným osobám podľa zákona č. 211/2000 Z. z.. Toto ustanovenie predstavuje zjednodušenie podávania žiadostí povinným osobám a odstránenie všetkých formálnych obmedzení pri podávaní žiadostí. Z toho dôvodu zákon č. 211/2000 Z. z. umožňuje podanie žiadosti povinnej osobe aj akýmkoľvek technicky vykonateľným spôsobom, čo § 14 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. aj explicitne uvádza. Prijímanie podaní podpísaných zaručeným elektronickým podpisom je pre žalovaného technicky vykonateľný spôsob prijatia podania. Žalovaný je totiž obcou a z tohto dôvodu napr. vykonáva na úseku stavebného konania prenesený výkon štátnej správy. Žalovaný je teda správnym orgánom a to aj na iných úsekoch štátnej správy a samosprávy. Ako správny orgán je preto v zmysle § 19 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) žalovaný povinný prijímať podania so zaručeným elektronickým podpisom. Pre žalovaného predstavuje doručenie podania elektronickou poštou podpísanou zaručeným elektronickým podpisom technicky vykonateľný spôsob, pretože z jeho vlastnej činnosti správneho orgánu mu takáto povinnosť vyplýva z § 19 ods. 1 správneho poriadku. Podaná žiadosť preto vyvolávala tie právne účinky, aké vyvoláva riadne podaná žiadosť so všetkými zákonom stanovenými náležitosťami. Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vyplýva, že ak je súčasťou zákonného ustanovenia úprava prípustných druhov podaní účastníka konania, vyplýva z toho danému orgánu verejnej moci povinnosť vytvoriť si podmienky pre prijímanie daného druhu podania. Ak teda zákon

umožňuje podať účastníkovi konania elektronické podanie podpísané zaručeným elektronickým podpisom, vzniká orgánu verejnej moci povinnosť vytvoriť si podmienky na prijímanie takých podaní. Aj bez zriadenia elektronickej podateľne je možné oboznámiť sa s podaním podpísaným zaručeným elektronickým podpisom. Poukázal na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 150/08-102 zo dňa 24.06.2008, I. ÚS 290/08, II. ÚS 93/08, II. ÚS 66/08, III. ÚS 204/2010, I. ÚS 291/08, IV. ÚS 33/08, II. ÚS 151/08, II. ÚS 145/08, II. ÚS 67/08. Mal za to, že nemôže byť na ťarchu žalobcu, že žalovaný si nevytvoril príslušné podmienky na prijímanie podaní, ktoré by mal vedieť prijímať. Na prijatie podaní podpísaných zaručeným elektronickým podpisom žalovanému úplne postačuje pošta a prostriedok na overenie elektronického podpisu. Medzi tieto prostriedky patria napr. softvérové programy na overovanie platnosti zaručeného elektronického podpisu a čítanie dokumentov takýmto podpisom podpísaných. Zoznam týchto prostriedkov na overenie elektronického podpisu je zverejnený na webovom sídle Národného bezpečnostného úradu, pričom v súčasnosti ide o 18 softvérových produktov, spomedzi ktorých sú niektoré bezplatne prístupné na internete. Žalovaný teda nemusel mať automatizovanú elektronickeú podateľňu, pretože mu postačoval niektorý z dostupných 18 softvérových produktov, schválených Národným bezpečnostným úradom.

Na záver žalobca uviedol, že žalovaný má povinnosť prijímať podania podpísané zaručeným elektronickým podpisom, a preto pre žalovaného doručenie žiadosti žalobcu podpísanej zaručeným elektronickým podpisom predstavuje technicky vykonateľný spôsob podania žiadosti. Doručenie žiadosti technicky vykonateľným spôsobom je postačujúce pre vyvolanie tých účinkov, ktoré vyvoláva riadne doručená žiadosť o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. Takúto žiadosť mal žalovaný vybaviť zákonom predpokladaným spôsobom. K tomu však nedošlo, čo malo za následok vydanie fiktívnych rozhodnutí podľa § 18 ods. 3 a § 19 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. Namietal, že tým, že krajský súd na uvedené nijako neprihliadol, rozhodol vec po právnej stránke nesprávne.

Žalovaný k podanému odvolaniu žalobcu nevyjadril. Odvolací návrh nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj najvyšší súd) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a dospel k záveru, že neboli splnené podmienky pre konanie o odvolaní proti uzneseniu krajského súdu.

V zmysle § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku upravujúcej konanie o žalobách sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 250 ods. 2 O.s.p. žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podať žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konal malo.

Podľa § 246c ods. 1 O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 201 O.s.p. účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom

a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Podľa § 209 ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa uznesením vyzve toho, kto podal odvolanie neobsahujúce náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/. Ak sa aj napriek výzve súdu odvolanie nedoplní alebo ak ide o oneskorené odvolanie alebo podané tým, kto naň nie je oprávnený, predloží súd prvého stupňa odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

Podľa § 211 ods. 1 O.s.p., ak súd prvého stupňa nesprávne postupoval podľa § 209 ods. 1, odvolací súd sám vyzve toho, kto podal odvolanie, aby doplnil chýbajúce náležitosti, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/. Vo veciach podľa § 120 ods. 2 odvolací súd odstraňuje vady odvolania tým, že sa obmedzí len na zistenie rozsahu, v akom sa rozhodnutie napáda. Odvolací súd sám odstráni vady pri doručovaní odvolania a výzvy podľa § 209a ods. 1 tak, že sám vykoná doručovanie. Odvolací súd rozhodne aj o návrhoch podľa § 138 ods. 1 vrátane tých, o ktorých nerozhodol súd prvého stupňa.

Podľa § 218 ods. 1 O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré a/ bolo podané oneskorene; b/ bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený; c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné; d/ nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2; ak boli dodržané podmienky podľa § 209 ods. 1 a § 211 ods. 1, e/ rozhodnutie napadnuté odvolaním zaniklo inak.

Podľa § 24 O.s.p. účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Ak nejde o zastupovanie podľa § 26, môže si účastník zvoliť za zástupcu len fyzickú osobu. V tej istej veci môže mať účastník súčasne len jedného zvoleného zástupcu; to neplatí, ak ide o zastúpenie podľa § 25.

Podľa § 25 ods. 1 O.s.p. ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa § 28 ods. 1 O.s.p. zástupcovi, ktorého si účastník zvolil, udelí písomne alebo ústne do zápisnice plnomocenstvo buď pre celé konanie alebo len pre určité úkony.

Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy odvolací súd skúmal podmienky konania o odvolaní. Z predloženého spisového materiálu vyplýva že v pripojenom súdnom spise krajského súdu sa nenachádza plnomocenstvo udelené žalobcom advokátovi Advokátskej kancelárii Bardač, s. r. o., na zastupovanie v konaní, i keď žalobca v žalobe uvádza, že plná moc na zastupovanie v súdnom konaní je založená v spisoch súdnej správy krajského súdu pod zn. Spr 287/2013.

Vzhľadom na uvedené skutkové zistenia najvyšší súd vyzval Advokátsku kanceláriu Bardač, s.r.o., a aj žalobcu na predloženie originálu plnomocenstva pre zastupovanie žalobcu v preskúmvacom konaní v danej veci (výzva z 27. mája 2014, doručená Bardač, s.r.o., Advokátska kancelária dňa 29.5.2014 a doporučená zásielka súdu o doručení výzvy žalobcovi sa vrátila späť z dôvodu, že adresát je neznámy), keďže v predloženom spise sa nenachádzala plná moc preukazujúca zastúpenie žalobcu advokátom Advokátska kancelária Bardač, s.r.o., a to v žiadnej forme. Na výzvu najvyššieho súdu spoločnosť Bardač, s.r.o. Advokátska kancelária a ani žalobca nijak nereagovali a súdu nezaslali žiadne stanovisko.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že pokiaľ odvolanie podáva advokát v mene účastníka konania ako jeho zástupcu bez toho, aby bolo preukázané jeho oprávnenie na zastupovanie spôsobom uvedeným v § 28 ods. 1 O.s.p., ide o nedostatok procesnej podmienky konania, ktorý možno odstrániť, pričom súd je povinný skúmať splnenie tejto procesnej podmienky počas celého konania, t.j. aj v odvolacom konaní a ak nie je splnená, musí vyzvať účastníka na jej odstránenie. Uvedená zásada platí aj vtedy, keď odvolací súd plnomocenstvo, založené v spise pred podaním odvolania, nepovažuje za postačujúce na preukázanie zastupovania účastníka v konaní.

Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že rešpektuje a nespochybňuje existenciu plnomocenstva v

konaní na krajskom súde zaevidovaného v jeho registri Spr.

Občiansky súdny poriadok (§ 28) okrem plnej moci pre celé konanie (tzv. procesné plnomocenstvo) pozná aj plnomocenstvo všeobecné (oprávňujúce zastupovať účastníka v každom súdnom konaní, nech ide o ktorúkoľvek vec). Všeobecné plnomocenstvo bolo možné založiť do spisov súdnej správy príslušného súdu a v konkrétnej veci sa naň odvolať, avšak na jeho existenciu musel účastník alebo ním zvolený zástupca súd upozorniť (R 43/2003), vzhľadom k tomu odvolací rešpektuje a nespochybňuje existenciu plnomocenstva v konaní na krajskom súde zaevidovaného v jeho registri Spr. Vychádzajúc z uvedeného však je nutné rozlišovať medzi udelením plnomocenstva a preukazovaním jeho udelenia. Udelené plnomocenstvo sa preukazuje predložením originálu plnomocenstva, iná situácia je v prípade udelenia plnomocenstva ústne do zápisnice súdu (§ 28 ods. 1 O.s.p.).

Vzhľadom na skutkové zistenia vyplývajúce z predloženého spisu odvolací súd dáva do pozornosti žalobcu, že na založenie, resp. uschovanie všeobecného plnomocenstva do spisov súdnej správy sa vzťahovala Inštrukcia ministerstva spravodlivosti č. 18/1964 o účasti organizácií a štátu v súdnom konaní a o ich zastupovaní, ktorá umožňovala aj advokátom zastupujúcim „organizáciu alebo štát“ uschovať udelené všeobecné plnomocenstvo v správnych spisoch súdu, ktorý vo veci koná. Uvedená inštrukcia bola však s účinnosťou od 19. marca 2012 Inštrukciou ministerstva spravodlivosti č. 10/2012 zrušená (čl. 15a ods. 2; príloha č. 1a) bez náhrady. Z tohto dôvodu súdy nie sú oprávnené a povinné akceptovať preukazovanie udelenia plnomocenstva na zastupovanie v občianskom súdnom konaní vrátane konania v správnom súdnictve poukazom na originál všeobecného plnomocenstva uschovaného v spisoch správy súdu, ktorý vec prejednáva. V danej súvislosti odvolací súd súčasne poznamenáva, že aj v čase jej účinnosti táto inštrukcia vyžadovala uschovanie originálu plnomocenstva v spise súdnej správy súdu, ktorý vo veci koná, t.j. na každom jednom súde, ktorý dotknutú vec prejednáva a rozhoduje o nej samostatne, pričom požiadavka na preukázanie udeleného plnomocenstva žiadnym spôsobom nespochybňuje rozsah udeleného plnomocenstva podľa § 25 ods. 1 O.s.p.. Pokiaľ teda aj krajský súd disponoval originálom plnomocenstva udeleného žalobcom advokátovi Advokátska kancelária Bardač, s. r. o., a mohol si teda jeho udelenie riadne overiť, najvyšší súd túto možnosť nemal, pritom preukázanie existencie plnomocenstva nie je skutočnosťou, ktorej preukazovanie môže účastník ponechať na vyhľadávanie súdu (§ 120 ods. 1, 2 O.s.p.). Z uvedených dôvodov Bardač, s.r.o., advokátska kancelária si nesprávne vyložila ustanovenia dnes (aj v čase podania žaloby) zrušenej Inštrukcie č. 18/1964 o možnosti (potrebe) uschovať „originál plnomocenstva v spise súdnej správy súdu, ktorý vo veci koná“.

Vychádzajúc z uvedených skutočností pokiaľ najvyššiemu súdu bolo vo veci žalobcu predložené odvolanie (zaručeným elektronickým podpisom) spoločnosti Bardač, s.r.o. advokátska kancelária, ktorá napriek výzve odvolacieho súdu nepreukázala svoje oprávnenie na tento úkon v mene a na účet žalobcu v danej veci, nemožno mať za to, že odvolanie bolo podané žalobcom a naopak z daného úkonu vyplýva, že toto podala spoločnosť Bardač, s.r.o., advokátska kancelária vo vlastnom mene a na vlastný účet.

Vzhľadom k uvedenému odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie podal iný subjekt ako účastník konania - žalobca, a keďže ani na riadne doručení výzvu odvolateľ nepreukázal existenciu oprávnenia vykonať tento procesný úkon v mene a na účet žalobcu (plnomocenstvo), odvolací súd postupom podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. odvolanie ako podané neoprávnenou osobou odmietol.

Odvolací súd o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 224 ods. 1 v spojení v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a s § 146 ods. 1, písm. c/, veta prvá O.s.p. per analogiam.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.